

نظام هویت معتبر در فضای مجازی کشور

مقدمه

برای هر نوع تعامل فنی، اقتصادی (پولی و مالی)، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اداری میان اشخاص، گروه‌ها، اشیاء، خدمات، محتواها و مکان‌ها به هویت معتبر نیاز بوده و شکل‌گیری نظام قابل اطمینان برای هویت در فضای مجازی کشور ضروری است. در این نظام برای حصول اطمینان، بسته به نوع تعامل، دو دسته اطلاعات هویت ذاتی و اکتسابی موجودیت‌ها لازم بوده و برای تامین و تایید آن‌ها، نقش‌آفرینی دو نهاد معتبر نیاز است؛ «تامین‌کنندگان شناسه (مشابه ثبت احوال) که مسئولیت تامین اطلاعات پایه هویتی موجودیت‌ها را در قالب شناسه‌های دایم یا موقت و واقعی یا مستعار بر عهده دارند» و «تامین‌کنندگان صفت‌ها که مسئولیت اعتباربخشی به اطلاعات غیرپایه هویتی از قبیل مدرک تحصیلی و میزان اعتبار مالی را بر عهده دارند و صفات ادعایی را تایید یا رد می‌کنند».

هدف از ایجاد این نظام، استقرار زیست‌بوم تامین‌کننده زیرساخت تعاملات آزادانه، سالم، پویا، مسئولانه و سودمند با رعایت حقوق فردی و جمعی در روابط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فناورانه بین انواع موجودیت‌ها در فضای مجازی است که زمینه لازم را برای توسعه کسب و کارهای دیجیتال، سامانه‌های فنی، رسانه‌های تعاملی و خدمات اداری ایجاد می‌کند و در آن، تامین‌کنندگان شناسه‌ها و صفت‌ها با ارایه مجموع دو نوع اطلاع هویتی پایه و صفت‌ها، شناخت قابل اطمینان را برای طرفین تعامل فراهم می‌سازند.

ماده ۱- تعاریف

- ۱-۱- **موجودیت:** هر شخص، گروه، شیء، خدمت، محتوا و مکان که به صورت مستقل قابل شناسایی باشد؛
- ۱-۲- **شناسه:**^۱ کدی که برای ارجاع به اطلاعات هویتی پایه یک موجودیت واحد استفاده می‌شود؛
- ۱-۳- **صفت:**^۲ مشخصه یا کیفیت انتسابی یا اکتسابی موجودیت که در طول زمان تغییر می‌کند؛
- ۱-۴- **اطلاعات پایه هویتی:** اطلاعات شناسنامه‌ای موجودیت‌ها شامل نسبت‌های پایه بین آن‌ها که به‌ندرت دچار تغییر می‌شوند؛
- ۱-۵- **هویت دیجیتال:** مجموعه‌ای از اطلاعات پایه هویتی و صفت‌ها که معرف یک موجودیت واحد است؛

¹ Identity

² Attribute

- ۱-۶- **تامین کننده شناسه**^۳: نهادی که برای انواع تعاملات، اطلاعات پایه هویتی قابل استنادی از موجودیت‌ها را گواهی می‌کند و مسئولیت ثبت و راستی آزمایی هویت واقعی موجودیت‌ها، تخصیص شناسه و صدور گواهی نامه هویت برای آن‌ها و در برخی تراکنش‌ها، احراز هویت آن‌ها را برعهده دارد؛
- ۱-۷- **تامین کننده صفت‌ها**^۴: موجودیتی که در تعاملات، اعتبار صفت‌های موجودیت‌ها را گواهی می‌کند؛
- ۱-۸- **چارچوب مبادله قابل اعتماد**^۵: سازوکار ارتباط امن و قابل اعتماد بین موجودیت‌ها و تامین کنندگان شناسه و صفت‌ها در زیست بوم است؛
- ۱-۹- **لایه کاربرد**: لایه‌ای که در آن خدماتی فراتر از خدمات ارتباطی ثابت و سیار و خدمات میزبانی ارایه می‌شود.

ماده ۲ - الزامات زیست بوم هویت معتبر در فضای مجازی

- ۱-۲- تامین مقیاس مورد نیاز برای انواع کاربردها با قابلیت گسترش در کاربردهای آتی؛
- ۲-۲- تامین سطوح اعتبار و اعتماد در تامین اطلاعات هویت دیجیتالی به تناسب نوع تعامل؛
- ۳-۲- صیانت از حریم خصوصی اشخاص و حقوق عمومی جامعه؛
- ۴-۲- تناسب میان میزان اطلاعات ارایه شده از هر موجودیت با نوع تعامل با رعایت اختیار یا آگاهی موجودیت‌ها؛
- ۵-۲- تامین ادله دیجیتال در ثبت و اعطای شناسه‌ها و گواهی‌ها و اعتباربخشی صفت‌ها؛
- ۶-۲- رعایت امنیت اطلاعات هویت دیجیتالی و تناسب آن با نوع تعامل از طریق ایجاد چارچوب مبادله قابل اعتماد و اعطای گواهی موثق^۶؛
- ۷-۲- مرتبط بودن اطلاعات هویتی پایه فضای مجازی با فضای فیزیکی؛
- ۸-۲- اتکالپذیری، تاب‌آوری، ماندگاری، کاربری آسان، ساده‌بودن ساختار و تعامل‌پذیری میان اجزاء زیست بوم؛
- ۹-۲- تضمین صحت، تمامیت، اعتبار، انکارناپذیری و استنادپذیری هویت موجودیت‌های فضای مجازی به تناسب نوع تعامل؛
- ۱۰-۲- افزایش شفافیت و کاهش گمنامی در فضای مجازی؛
- ۱۱-۲- ارتقاء و استمرار فرآیندهای احراز هویت در فضای مجازی.

^۳ IDP: Identity Provider

^۴ AP: Attributes Provider

^۵ Trusted Framework

^۶ Credential

ماده ۳ - خطوط اجرایی

- ۱-۳- هر تعاملی در فضای مجازی کشور باید با شناسه معتبر آغاز شود؛
- ۲-۳- همه عوامل ذی نقش در یک تعامل مسئول عملکرد خود هستند؛
- ۳-۳- موجودیت‌ها در شبکه ملی اطلاعات و هر شبکه دیگری که درون یا مرتبط با آن قرار می گیرند، باید هویت احراز شده داشته باشند؛
- ۴-۳- چنانچه موجودیتی امکان تغییر شناسه را فراهم کند، باید امکان نگاشت شناسه قبل و بعد از تغییر را برای تامین کننده شناسه مرتبط فراهم کند؛
- ۵-۳- کلیه ارائه دهندگان خدمات فنی، اقتصادی (پولی و مالی)، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اداری در کشور باید در چارچوب و منطبق بر نظام هویت معتبر در فضای مجازی کشور فعالیت و از پذیرش و گذردهی تعامل های فاقد هویت معتبر اجتناب کنند؛
- ۶-۳- امکان نگاشت بین شناسه های متنوع هر یک از عوامل دخیل در یک تعامل در لایه های مختلف ارتباطی، خدماتی، کاربری و محتوایی باید برای تامین کننده شناسه مرتبط فراهم و هر تعامل در فضای مجازی کشور، بی واسطه یا با واسطه، به شخصی منحصر به فرد منتهی شود؛
- ۷-۳- هر گونه اقدام یا مشارکت در اختفاء یا جعل هویت از جمله عرضه ابزار و خدمات مرتبط ممنوع است؛
- ۸-۳- مسئولیت جبران خسارت ناشی از نقض الزامات و خطوط اجرایی موضوع مواد ۲ و ۳ این نظام، در چارچوب قوانین جاری کشور بر عهده تامین کننده شناسه و یا ارائه دهنده خدمت نقض کننده آن ها است؛
- ۹-۳- مرکز ملی فضای مجازی با همکاری قوای مجریه و قضاییه، ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه، پیش نویس مقررات و لوایح قانونی لازم برای استقرار نظام هویت معتبر در فضای مجازی کشور را تهیه کند؛
- ۱۰-۳- مرکز ملی فضای مجازی گزارشی از اجرای این مصوبه را هر شش ماه یک بار به شورای عالی فضای مجازی ارائه کند.

ماده ۴ - نگاشت نهادی

- ۱-۴- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تامین کننده شناسه در لایه ارتباطی کشور بوده و مسئولیت تنظیم مقررات و اتخاذ تمهیدات لازم برای اجرای موارد ذیل را بر عهده دارد؛
- ۱-۴-۱- احراز هویت متقاضیان و مشترکین داخلی و خارجی خدمات ارتباطی ثابت و سیار و خدمات میزبانی؛
- ۱-۴-۲- احراز هویت بر خط موجودیت های بهره بردار خدمات عمومی ارتباطی ثابت و سیار و خدمات میزبانی؛
- ۱-۴-۳- ساماندهی و مدیریت نشانی های پروتکل اینترنت^۷ و نام های دامنه در سطح ملی.

⁷ IP Address

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی فضای مجازی

۲-۴- مرکز ملی فضای مجازی به منظور ایجاد زیست‌بوم هویت فضای مجازی کشور در خصوص موارد زیر اقدام کند:
۱-۲-۴- احصای فهرست تامین‌کنندگان شناسه "لایه کاربرد"، برای ثبت، اعطای شناسه و گواهی به کلیه موجودیت‌های آن لایه با استفاده از ظرفیت موجود دستگاه‌های اجرایی و ارایه نگاشت نهادی پیشنهادی به شورای عالی فضای مجازی؛

۲-۲-۴- تنظیم و ابلاغ طرح تحول و برنامه ملی هویت فضای مجازی؛
۳-۲-۴- تنظیم و ابلاغ ضوابط و مقررات عمومی زیست‌بوم هویت فضای مجازی؛
۴-۲-۴- نظارت بر حسن اجرای تعهدات تامین‌کنندگان شناسه و تامین‌کنندگان ملی صفت‌ها.
۳-۴- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به منظور استقرار زیست‌بوم هویت فضای مجازی کشور و در چارچوب ضوابط و مقررات عمومی ابلاغی موضوع بند ۴-۲-۳، نسبت به تعیین حوزه مشخص و متمرکز برای «هماهنگی و برنامه‌ریزی ملی هویت فضای مجازی» با وظایف و اختیارات زیر اقدام کند:
۱-۳-۴- تدوین پیش‌نویس طرح تحول و برنامه ملی هویت فضای مجازی ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه و ارایه به مرکز ملی فضای مجازی برای تنظیم و ابلاغ؛ در این طرح باید تامین‌کنندگان ملی صفت‌ها در حوزه‌های مختلف و نگاشت نهادی آن‌ها و نیز خدمات کاربردی مبتنی بر احراز هویت خدمات ارتباطی تعیین و مشخص شوند؛

۲-۳-۴- استقرار چارچوب تعامل‌پذیری بین تامین‌کنندگان شناسه، صفت‌ها و دیگر موجودیت‌ها؛ برای دوره گذار سه ساله، از طریق درگاه واحد بین تامین‌کنندگان شناسه و تامین‌کنندگان صفت‌ها، خدمات ارایه می‌شود؛
۳-۳-۴- ارایه گزارش فصلی از اقدامات و پیشرفت کار به مرکز ملی فضای مجازی.

۴-۴- تامین‌کنندگان شناسه و تامین‌کنندگان ملی صفت‌ها باید ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ طرح تحول و برنامه ملی هویت فضای مجازی موضوع بند ۴-۲-۲، برنامه خود را تدوین و برای تصویب به مرکز ملی فضای مجازی ارایه کنند.